† GALACTION

EPISCOPUL ALEXANDRIEI ŞI TELEORMANULUI

PASTORALĂ LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI

Alexandria, 2013

Această pastorală se va citi în toate bisericile parohiale
şi în Sfintele Mănăstiri în ziua
Praznicului Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

† GALACTION

DIN MILA LUI DUMNEZEU
EPISCOP AL SFINTEI EPISCOPII A ALEXANDRIEI
ŞI TELEORMANULUI

TUTUROR DREPTCREDINCIOŞILOR CREŞTINI,
CINULUI MONAHAL, PREA CUCERNICILOR
ŞI PREA CUVIOŞILOR PĂRINŢI
DIN ACEASTA SFÂNTĂ ŞI DE DUMNEZEU
PĂZITĂ EPISCOPIE,
HAR ŞI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL CEL ÎNVIAT,
IAR DE LA NOI PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂŢIŞARE ŞI
ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

„Ziua Învierii, popoare, să ne luminăm! Paştile Domnului, Paştile ! Că din moarte la viaţă şi de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi...”

(Canonul Învierii, Cântarea 1, Irmosul)

Iubiţii noştri fii duhovniceşti,

Hristos a Înviat!

Ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu să străbatem zilele ostenelilor noastre duhovniceşti din vremea Postului şi să

ajungem cu pace la praznicul cel pururea luminos al Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Am început călătoria noastră spre limanul acesta *„neînviforat"* şi *„lin"*, rugându-ne Dătătorului de viaţă să ne deschidă nouă *„uşile pocăinţei"*, iar acum, la capătul drumului, când *„toate s-au umplut de lumină: şi cerul şi pământul şi cele dedesubt"* [1], *„săltăm de bucurie cu Îngerii, ne veselim cu Arhanghelii, prăznuim împreună cu Heruvimii şi Serafimii"* [2].

Însă, de câte ori sărbătorim Învierea Domnului, gândul nostru se îndreaptă spre dealul Golgotei şi, în duh, vedem cu ochii cugetului icoana Patimilor Domnului Hristos. Vedem cum mâinile Sale, care au binecuvântat şi au vindecat pe atâţia bolnavi, sunt pironite pe cruce; cum chipul Său blând şi luminos este scuipat şi lovit; cum sfintele Sale picioare, care au cutreierat pământul Ţării Sfinte, propovăduind cuvântul Adevărului şi *„tămăduind toată boala şi toată neputinţa în popor"* [3], sângerează acum pe Crucea Răstignirii. Vedem cum, Cel ce a săturat mulţimea în pustie şi ne-a dăruit *„apa cea vie"*, flămânzeşte şi însetează şi este adăpat cu oţet şi cu fiere. Pentru rememorarea chinurilor Sale de pe Golgota, această privelişte pe care încă n-o văzuse soarele, ne-ar trebui mai multe lacrimi decât cuvinte. Plângem acum cu amar împreună cu Sfântul Petru, iar inima

[1] *Canonul Învierii*, Cântarea a 3-a, în *Slujba Învierii*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2010, p.27

[2] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvânt la Înviere*, în *Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2006, p.141

[3] Matei 4, 23

ni se despică aşa cum s-au despicat pietrele când Domnul şi-a dat duhul. Vedem apoi cum Preacuratul Său Trup este coborât de pe cruce şi este pus în mormânt nou, săpat în stâncă. Mergând pe firul Sfintelor Evanghelii, mai vedem cum, în zorii celei de-a treia zile, într-o dimineaţă de duminică, la fel ca cea de astăzi, sfintele femei au venit la mormânt, cuprinse de întristare, să ungă cu miresme Trupul Domnului. Dar, ajungând acolo, mormântul era acum gol, iar un înger cu *„înfăţişarea ca fulgerul şi îmbrăcămintea albă ca zăpada"* [4] le-a întâmpinat zicându-le: *„Nu vă înspăimântaţi! Căutaţi pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit? A înviat!"* [5]. *„Şi degrabă mergând, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi... Şi plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică şi cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor Lui"* [6] învierea.

Această veste minunată v-o împărtăşim şi noi astăzi: *„că a înviat Hristos, Cel Atotputernic"* [7]. Dar, mai are oare aceeaşi însemnătate această veste şi pentru creştinii de astăzi, care trăiesc la două milenii de când s-au întâmplat acestea? Învăţătura Sfintei Biserici ne alungă orice îndoială şi ne spune că: *„Da"!* Dintotdeauna sufletul omenesc a înseţat după frumuseţea unei alte lumi, întrezărită dincolo de zări. Dureri adânci au sfâşiat inimile pământenilor, în urcuşurile lor pentru aflarea unei fericiri pierdute, a cărei amintire nu

[4] Matei 28, 3

[5] Marcu 16, 6

[6] Matei 28, 7-8

[7] *Canonul Învierii*, Cântarea a 4-a, Irmosul, în *Slujba Învierii*, ed. cit., p. 28

s-a stins niciodată în conştiinţele lor. Dintotdeauna sufletul omului a fost măcinat de un dor adânc, ascuns: dorul după nemurire. Dovadă a acestui dor de nemurire stau numeroasele legende şi mituri întâlnite la toate popoarele, în diverse variante, despre apa vieţii, despre tinereţea fără bătrâneţe, despre viaţa fără de moarte. Înfrigurat, omul a căutat mereu piatra filosofală, leacuri care să-i prelungească viaţa, căutând de fapt posibilitatea de a nu muri, posibilitate dată de Dumnezeu omului în rai şi pierdută în urma neascultării. În Hristos primim o a doua şansă. Sfânta Sa Înviere reprezintă continuarea drumului întrerupt de om demult, este de fapt o întoarcere la origini, *„este trecerea noastră de pe pământ la cer”* şi aşezarea întru nemurire. Mântuitorul Hristos nu înviază singur, ci coboară în întunericul adânc al sufletului nostru, trăieşte durerea şi suferinţele noastre, tocmai ca pe noi să ne învieze: Învierea Lui este şi învierea noastră!

Pentru omul mileniului trei, Învierea Domnului este un apel pentru deşteptarea la realitate. *„Viaţa aceasta este umbră şi vis”*, iar dacă aici este vis, este întuneric şi noapte, atunci lumina, deşteptarea şi realitatea autentică se află dincolo. Uşa, calea spre acest dincolo este Învierea Domnului, după cum El Însuşi ne învaţă: *„Eu sunt uşa. De va intra cineva prin Mine, se va mântui”* [8].

Învierea lui Hristos constituie astfel singura speranţă a omenirii. Viaţa dincolo de moartea trupurilor, lumea care va

[8] Ioan 10, 9

să vină, Împărăţia lui Dumnezeu, sunt dăruite din momentul ridicării Sale din mormânt, locul nemuririi. În acest înţeles, Iisus Hristos Domnul a realizat în Sine, prin Jertfa şi Învierea Sa, trecerea noastră desăvârşită *„din moarte la viaţă şi de pe pământ la cer”*, a devenit *„Paştile noastre care S-a jertfit pentru noi”* [9]. Cu această semnificaţie adâncă se mai numeşte slăvita Înviere a Domnului şi *„Paşte”*, care înseamnă *„trecere”*. Iată cum ne explică aceasta şi Sinaxarul sărbătorii de astăzi: *„Numim sărbătoarea de azi Paşti, după cuvântul care în vechiul grai evreiesc înseamnă trecere; fiindcă aceasta este ziua în care Dumnezeu a adus, la început, lumea dintru nefiinţă întru fiinţă. În această zi, smulgând Dumnezeu pe poporul israelitean din mâna Faraonului, l-a trecut prin Marea Roşie şi, tot în această zi S-a pogorât din ceruri şi S-a sălăşluit în pântecele Fecioarei. Iar acum, smulgând tot neamul omenesc din adâncul iadului l-a suit la cer şi l-a adus iarăşi la vechea vrednicie a nemuririi”* [10].

Vedem aşadar cum, prin cuvântul *„Paşti”*, înţelegem toată iconomia trecerii întregii făpturi din nefiinţă la fiinţă şi înălţarea neîncetată a acesteia, din treaptă în treaptă, sau din *„slavă în slavă”*, la tot mai multă viaţă, *„la viaţa cea din belşug”* [11] cum zice Sfântul Apostol Ioan; toate aceste înălţări desăvârşindu-se prin Învierea Domnului.

Cu sfântă cuviinţă ascultăm astăzi cântările Sfintei Biserici şi auzim cuvântul *„Paşte”* repetat de atâtea şi atâtea ori, urcându-ne parcă, cu mintea şi cu sufletul, către cele ce

[9] cf. I Corinteni 5, 7
[10] *Canonul Învierii*, Sinaxar, în *Slujba Învierii*, ed. cit., pp. 32-33
[11] cf. Ioan 10, 10

ne vestesc: *„Paştile cele sfinţite”*, *„Paştile, izbăvire de întristare”*, *„Paştile nestricăciunii”*, *„Paştile cele ce sfinţesc pe toţi credincioşii”*, *„Paştile care au deschis nouă uşile raiului”*, *„Paştile cele veşnice”*, culminând cu suprema invocare: *„O, Paştile cele mari şi Preasfinţite, Hristoase! O, Înţelepciunea şi Cuvântul şi Puterea lui Dumnezeu! Dă-ne nouă să ne împătăşim cu Tine, mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăţiei Tale”* [12].

Paştile Domnului devin astfel Paştile noastre. Învierea Domnului devine „trecere” a noastră, cu Hristos, prin Sfânta Sa Înviere, spre viaţa veşnică. Învierea lui Hristos Domnul dă vieţii noastre înţeles şi temei dumnezeiesc, îi dă putere şi avânt, credinţă şi optimism. Însuşi Domnul Cel Înviat ne îndeamnă zicând: *„Nu vă temeţi!”* şi *„Nu vă înspăimântaţi!”*, ci *„Bucuraţi-vă!”* şi *„Îndrăzniţi, căci Eu am biruit lumea!”*. De la Înviere, creştinul înţelege valoarea şi preţuirea sa ca fiu al lui Dumnezeu, nu mai are sentimentul singurătăţii, nici în viaţă, nici în moarte; el nu se mai teme înaintea mormântului, căci înţelege că acesta nu este un sfârşit, ci un popas pe firul vieţii, o trecere de la viaţa pământească la cea cerească. De la Înviere, cimitirul, adică locaşul de odihnă al celor adormiţi nu mai este *„sarcofag”*, adică mâncător de trupuri, ci devine „dormitor”, devine *„cămară”* în care trupul îşi aşteaptă învierea şi împărtăşirea de cele cereşti.

Eliberat astfel, de temerea de moarte şi de veşnicia ei, şi renăscut prin Patimile, Moartea şi Învierea Mântuitorului

[12] *Canonul Învierii*, Tropar, în *Slujba Învierii*, ed. cit., p. 40

Hristos, creştinul *„se înnoieşte, spre deplină cunoştinţă, după chipul Celui Care l-a zidit”* [13] şi dă slavă Celui Atotputernic, grăind împreună cu Sfântul Petru: *„Binecuvântat fie Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Care, după mare mila Sa, prin învierea lui Iisus Hristos din morţi, ne-a născut pe noi din nou, spre nădejde vie”* [14].

Iubiţi fii ai Învierii Domnului,

Nădejdea Învierii a fost dată de Bunul Dumnezeu neamului omenesc încă din clipa în care strămoşul nostru Adam a fost alungat din rai din pricina neascultării. Ea a fost vestită de prooroci (Daniel 12, 2; Osea 13, 14) şi aşteptată cu credinţă de drepţii Vechiului Testament (Iov 19, 25-27; Psalmii 15, 9-11). Scoaterea evreilor din robia egiptenilor este cea mai fidelă prefigurare din Vechiul Testament a Învierii Domnului, a scoaterii neamului omenesc din robia păcatului şi a morţii, a trecerii noastre de la *„moarte la viaţă”*. Pentru a căpăta şi noi folos duhovnicesc, să ascultăm ce învăţa, în secolul al IV-lea, despre aceasta, Afrahat Persul: *„De Paşte, evreii au ieşit din robia lui Faraon, iar noi, în ziua răstignirii am fost sloboziţi din robia lui Satana. Ei au junghiat mielul turmei, iar prin sângele său au fost izbăviţi de îngerul stârpitor, iar noi, prin sângele slăvitului Său Fiu am fost izbăviţi de faptele*

[13] Coloseni 3, 10

[14] I Petru, 1, 3

stârpiciunii pe care le-am făcut. Aceia au avut drept călăuză pe Moise, iar noi avem Mântuitor pe Iisus. Pentru ei Moise a despicat marea şi au trecut prin ea; iar Mântuitorul nostru a despicat iadul şi a zdrobit porţile lui şi a croit cale înaintea tuturor celor ce au crezut în El. Acelora le-a fost dat să mănânce mană, iar nouă, Domnul nostru ne-a dat să mâncăm Trupul Său. Acelora le-a făgăduit drept moştenire pământul Canaan, iar nouă, ne făgăduieşte pământul vieţii. Pentru aceia, Moise a înălţat şarpele de aramă, ca oricine îl va vedea să se izbăvească de muşcătura şarpelui; iar pentru noi, Hristos S-a înălţat pe Sine Însuşi ca, privind spre El, să ne izbăvim de muşcătura şarpelui Satana. Pentru aceia, Moise a ridicat cortul cel trecător, ca să-şi aducă aici jertfele şi ofrandele, ca să li se ierte păcatele; iar Iisus a înălţat cortul lui David care era căzut şi a Înviat. Căci zice iudeilor: «Templul acesta pe care îl vedeţi, îl veţi dărâma, şi în trei zile îl voi înălţa» (Ioan 2, 19). *Iar ucenicii au înţeles că vorbea despre trupul Său. În acest cort ne-a făgăduit viaţa şi înăuntrul Său aveau să ne fie iertate păcatele. Cortul lor l-a numit «cort vremelnic» pentru că n-a fost slujire în el decât o vreme, iar cortul nostru l-a numit «templu al Duhului Sfânt în veac»* (I Corinteni 6, 19)." [15]

Într-adevăr *„templu al Duhului Sfânt"* devine trupul nostru prin Învierea cea de a treia zi a Domnului, iar inima

[15] Afrahat Persul, *Omilia XII: Despre Paşte*, în Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Paresimilor, Azimilor, Răstignirii şi Învierii*, ed. a II-a, Editura Deisis, Sibiu, 2010, pp. 52-53

celor credincioşi, loc de sălăşluire al Mântuitorului Hristos (Efeseni III, 17). Vorbind despre Sfintele Paşti credincioşilor săi, Sfântul Ignatie Briancianinov aseamănă inima noastră chiar cu mormântul Domnului: *„Mormântul este inima noastră. Inima a fost cândva biserică; ea s-a făcut mormânt. În el intră Hristos prin taina Botezului ca să Se sălăşluiască întru noi şi să lucreze întru noi. Atunci, inima este sfinţită ca biserică a lui Dumnezeu. Noi îi răpim lui Hristos putinţa de a lucra atunci când dăm viaţă omului nostru celui vechi. Hristos, Care a fost adus prin Botez în suflet, continuă să rămână în noi, dar este ca rănit şi omorât de purtarea noastră. Biserica nefăcută de mână a lui Dumnezeu se preface în mormânt strâmt şi întunecos. La intrarea acestuia este prăvălită o piatră mare foarte. Vrăjmaşii lui Dumnezeu pun la mormânt strajă, pecetluiesc deschizătura astupată cu piatra, legând prin pecete piatra de stâncă pentru ca, în afara greutăţii, şi pecetea să nu îngăduie nimănui a se atinge de piatră. Vrăjmaşii lui Dumnezeu veghează ei înşişi asupra pazei mormântului!... Dumnezeu ne dăruieşte din milostivire vreme de pocăinţă; este nevoie de vreme pentru ştergerea întipăririlor păcătoase, pentru ruperea peceţilor păcatului, este nevoie de vreme ca să ne pecetluim cu peceţile Duhului Sfânt, să ne îmbrăcăm cu hainele virtuţilor. În omul cel ce se pregăteşte întru acestea, înviază Hristos, şi mormântul - inima - se preface iar în biserică a lui Dumnezeu. Învie, Doamne, mântuieşte-mă, Dumnezeul meu* (Psalmi 3, 7):

în această tainică şi totodată adevărată Înviere a Ta stă mântuirea mea".[16] Înțelegem de aici că Hristos Domnul Cel Înviat aşteaptă să învieze în sufletul fiecăruia dintre noi, dar învierea noastră presupune participare: tot ce avem de făcut este să mergem pe drumul bătătorit deja al fiului risipitor, să ne pocăim sincer, cu hotărârea de a nu mai greşi şi să-l întindem mâna Mântuitorului pentru a ne scoate din iadul păcatelor şi al morții.

Iubiți fii sufleteşti,

Sărbătoarea Sfintelor Paşti revarsă bucurii curate în orice inimă credincioasă şi umple de lumină orice cămin creştin. Este sărbătoarea dorului de viață, a încrederii în triumful binelui, a bucuriei de a trăi şi de a-ți câştiga mântuirea prin luptă statornică împotriva răului. Aşa o cântă şi unul dintre poeții Neamului nostru:

„Biserica pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-acelaşi gând din cer adus:
În fapta noastră ne e soarta
Şi viața este tot, nu moartea!"

(George Coşbuc, *La Paşti*)

[16] Sfântul Ignatie Briancianinov, *Predici*, Editura Sophia, Bucureşti, 2008, pp. 125, 129

„Învierea Domnului ne vesteşte tuturor sfârşitul pedepsei, iertarea păcatelor, sfințirea, răscumpărarea, înfierea şi moştenirea cerurilor: Dumnezeu pe pământ - omul în cer, toate în unire... Veniți să ne bucurăm Domnului, să alcătuim cântare Mântuitorului - Dumnezeului nostru!" [17] Astfel ne îndeamnă, în această zi de sărbătoare dumnezeiască, Sfântul Teofan Zăvorâtul. Dar ce fel de cântare să alcătuim noi, încât să fie bineplăcută Stăpânului şi Dătătorului nostru de viață? Auzim cântarea de astăzi a Sfintei Biserici: *„Să ne curățim simțirile şi să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii"*. Să împlinim aceasta! Să ne curățim simțurile şi să ne strămutăm de pe pământul patimilor şi al păcatelor la viața şi la cerul dumnezeiesc al virtuților, trăind o viață duhovnicească, şi astfel, vom fi bineplăcuți înaintea Domnului ca fii ai Luminii şi ai Învierii lui Hristos.

Fiecare creştin trebuie să înțeleagă că Paştile Domnului devin Paştile noastre numai atunci când sufletul nostru trece cu adevărat de la păcat la virtute, numai atunci când nu doar sărbătorim Paştile, ci le trăim cu adevărat cu toată ființa noastră. Şi vom auzi atunci glasul Mântuitorului care ne cheamă să împărtăşim şi altora din bogatele daruri pe care le-am primit prin Sfântă Învierea Sa. Să ducem *„bucuria"* femeilor mironosițe şi *„pacea"* Sfinților Apostoli şi celor întristați, însingurați, celor aflați în nevoi şi în necazuri. Să-i cercetăm pe aceştia şi să-i mângâiem, oferindu-le daruri şi un cuvânt de îmbărbătare, să-i iertăm şi să-i îmbrățişăm pe

[17] Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Predici*, Editura Sophia, Bucureşti, 2009, p. 109

cei ce ne-au greşit, păstrând astfel nestinsă Lumina Învierii în candela sufletelor noastre.

Împărtăşindu-vă din inimă aceste gânduri, vă îmbrăţişăm cu părintească dragoste pe toţi şi vă dorim să aveţi parte de zile îndelungate, în pace, cu bucurie şi sănătate deplină şi vă adresăm vestirea cea de lumină purtătoare:

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru de tot binele doritor şi către Domnul Cel Înviat totdeauna rugător,

† GALACTION

† Galaction

EPISCOPUL ALEXANDRIEI ŞI TELEORMANULUI

Dată în reşedinţa Noastră episcopală din Alexandria
la Praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
în anul mântuirii 2013.

I.N.B.I.
IC·XC